

Åsa-Pia Järliden-Bergström
Ekonomisk politik och
arbetstagares rättigheter/odh

2007-09-18

20070487

2007-07-23

Fi2007/5825

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Michael Berg
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över Kommissionens meddelande till Rådet och Europaparlamentet om andra mervärdesskattesatser än standardsatserna för mervärdesskatt, KOM(2007)380 slutlig

Bakgrund

Den nuvarande strukturen för mervärdesbeskattning inom EU antogs 1992. Medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa en standardskattesats på minst 15 % och får utöver det ha två reducerade skattesatser på lägst 5 %. De reducerade skattesatserna får tillämpas på ett antal utvalda områden som regleras i momsdirektivet.

År 2003 lade kommissionen fram ett förslag om en översyn av de reducerade skattesatserna. I arbetet med ett nytt direktiv kunde länderna dock inte enas om någon långtgående förändring av de reducerade satsernas omfattning och nivå. Arbetet ledde fram till ett nytt direktiv 2006 som i stort sett endast föreskrev en förlängning av experimentet med reducerade mervärdesskattesatser för arbetsintensiva tjänster fram till 2010. Direktivet omfattade dock en uppmaning till kommissionen att till slutet av juni 2007 lägga fram en övergripande utvärderingsrapport om de reducerade mervärdesskatternas effekter.

Kommissionen gav en oberoende tankesmedja¹ uppdraget att utvärdera effekterna av de reducerade momssatserna. Undersökningens viktigaste resultat är följande:

- En enda mervärdesskattesats är det i särklass bästa strategiska valet, rent ekonomiskt sett. Detta skulle minska fullgörandekostnaderna, minska snedvridningen av den inre marknaden och öka konsumenternas välfärd.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

¹ Copenhagen Economics

- Det kan dock finna särskilda fördelar med reducerade skattesatser i noga utvalda sektorer. Detta kan leda till högre produktivitet, högre BNP och mer skatteintäkter under förutsättningen att konsumenterna ägnar mindre till åt arbete i hemmet och mer tid på jobbet.
- Lägre momssatser som finansieras med högre moms på andra områden kan leda till permanenta sysselsättningsvinster för lågutbildad arbetskraft. Dessa kommer dock sannolikt att vara ytterst begränsade.
- Effekterna på jämlikheten av reducerade momssatser är svåra att säkerställa. Detta gäller speciellt i de länder som redan har en jämn inkomstfördelning. Risken för att en målkonflikt ska uppstå är snarare stor.
- Reducerade momssatser på utvalda områden ger upphov till gränsdragningsproblem.
- Andra alternativa strategiska instrument, som direkta subventioner för vissa verksamheter, kan bidra till att uppnå samma mål som de reducerade momssatserna, men till en lägre kostnad.

Promemorian i korthet

Mot bakgrund av det tidigare arbetet i kommissionen för att få en ny uppgörelse om de reducerade skattesatserna - samt de resultat som presenteras från undersökningen om effekter av de reducerade momssatserna - föreslår kommissionen att det sker ett fortsatt arbete på detta område. Kommissionen vill sålunda inbjuda till en politisk debatt för att finna en jämvikt mellan politiska och ekonomiska krav på momssystemet.

Följande mål specificeras för diskussionen:

- Lika behandling av alla medlemsstater.
- En politisk önskan att tillåta mycket låga, reducerade momssatser (bl a av sociala skäl).
- Ekonomiska och budgetrelaterade svårigheter för medlemsstaterna att flytta produkter mellan olika momskategorier.
- Behovet att införa en klar logik i tillämpningen av reducerade satser.
- Behovet av att väga flexibilitet mot fullgörandekostnader.

Kommissionen vill ha inlägg i debatten från de europeiska institutionerna före 2007 års utgång. Den hoppas kunna lägga fram lagstiftningsförslag i årsskiftet 2008/2009 för att kunna anta ett nytt direktiv i god tid före slutet av 2010, då medlemsstaternas tillstånd att tillämpa särskilda arrangemang för arbetsintensiva tjänster löper ut.

Utöver detta har en rad tillfälliga undantag beviljats enskilda medlemsstater. De undantag som beviljades vid den senaste utvidgningen har fasta

tidsfrister (i många fall löper de ut redan under 2007) medan de som beviljades innan löper på obestämd tid.

Kommissionen anser att (huvuddelen av) de undantag som löper ut i år bör förlängas till år 2010.

LOs yttrande

I LOs yttrande över den svenska mervärdesskattekommitténs delbetänkande "Enhetlig eller differentierad mervärdesskatt" (SOU 2005:57), framfördes LOs synpunkter på hur moms systemet bör utformas.

I den svenska utredningen gjordes en översyn av nedsättningarna inom momsområdet med avseende på bl a avgränsningsfrågor, effekter på konkurrensneutralitet, fullgörandekostnader och inkomstfördelning. Utredningens sammanvägda rekommendation utifrån den svenska kartläggningen var att problemen med reducerade momssatser är betydande och löses bäst genom ett återinförande av en enhetlig momssats.

LO instämmer i utredningens övergripande slutsats och har även i flera andra sammanhang framfört att vi anser att ett likformigt moms system är nödvändigt för en långsiktigt hållbar finansiering av välfärden.

Ett enhetligt system motiveras av en rad olika skäl. Det viktigaste skälet, enligt LO, är att dagens förekomst av reducerade satser i momsbeskattningen leder till snedvridningar i ekonomin. Differentierade skattesatser leder till större eller mindre snedvridning av konkurrensen mellan olika företag och mellan olika branscher, beroende på hur de är utformade.

Subventioner till olika verksamheter måste dessutom ständigt omprövas. De subventioner vi idag ger till områden med lägre moms har sannolikt vid tillfället för införandet varit motiverade, men det är för den skull inte säkert att de är det idag. Det har dock visat sig mycket svårt att höja momsen på områden där den en gång har reducerats. LO:s principiella och allmänna syn är att stöd bör ges direkt, genom bidrag på utgiftssidan. Detta för att skapa en mer samlad och överskådlig bild av subventioner till en särskild sektor eller grupp, samt för att skapa förutsättningar för en kontinuerlig uppföljning av samtliga stödinsatser.

Den svenska utredningen visar att en lägre livsmedelsmoms är ett mycket trubbigt fördelningspolitiskt instrument. Denna typ av resultat får stöd i den utredning som gjorts på uppdrag av EU-kommissionen. LO anser dock att i en övergång till ett likformigt moms system, måste fördelningseffekterna av omläggningen beaktas. Det innebär sannolikt att man bör överväga att

föreslå kompensatoriska åtgärder utanför skattesystemet. Detta gäller även exempelvis de kulturpolitiska effekter som kommer av att full moms på vissa kulturevenemang införs i ett enhetligt system.

LO anser vidare att en likformig moms är motiverad av gränsdragnings-skäl. Den svenska utredningen visar att gränsdragningsproblemen sannolikt inte kan lösas med hjälp av förändringar av gränserna för reducerad moms. Det är i det närmaste oundvikligt att undantag på vissa områden leder till orättvisor gentemot verksamheter utan momsreduktioner. Detta i sin tur leder till krav på ytterligare undantag. Den enda rimliga och långsiktiga lösningen blir då att avskaffa de reducerade satserna.

De samhällsekonomiska kostnader och gränsdragningsproblem som dagens differentierade momsuttag innebär leder också sannolikt till att legitimiteten i skattsystemet skadas, inte bara på momsområdet utan även i ett bredare perspektiv. En mycket viktig förutsättning för ett långsiktigt hållbart skatteuttag är att det präglas av förståelse och acceptans från en bred allmänhet.

Vid en övergång till ett enhetligt system anser LO vidare att effekter på gränshandel, e-handel och handel med tjänster bör beaktas. Enhetliga momssatser kan skapa problem för de länder som har en betydligt högre generell moms än andra medlemsstater.

LO anser vidare att en gemensam miniminivå för momsen bör behållas och inget tak bör sättas för momssatserna.

När det gäller tillfälliga undantag från dagens momsregler inom EU så anser LO att det vore rimligt att alla medlemsstater får samma fasta tidsfrister. Det innebär att de tidsbegränsade undantagen förlängs, samtidigt som tidsbegränsade undantag införs för övriga medlemsstater.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Åsa-Pia Järliden-Bergström